

TARIM BÜLTENİ

EYLÜL 2024

EYLÜL AYINDA;

Mevzuat Düzenlemeleri;

- Orman Sınırları İçindeki Kanuna Aykırı Yapılar İçin El Koyma Kararı Alınabilecek
- Küçük Ölçekli Balıkçılara 2025 ve 2026 Yıllarında Sağlanacak Destekler Belli Oldu
- İlaç Etkin Maddesi Üretmek İsteyen Kenevir Yetiştiricisine TMO'ya Başvurma İmkânı Verildi
- Dökme ve Varilli Zeytinyağı İhracatına Uygulanan Fon Kesintisi Kaldırıldı
- Lisanslı Depo İşletmelerinde Kefalet İşlemlerine İlişkin Düzenleme Yapıldı
- Bitki Çeşitlerinin Kayıt Altına Alınmasına İlişkin Esaslar Belirlendi
- Yağlık Ayçiçeği Tohumu ve Ham Ayçiçeği Yağı İthalatında Açılan Tarife Kontenjanının Esasları Belirlendi
- Su Ürünleri Yetiştiricilerine Verilecek Destekler Belirlendi
- Devlet Ormanlarında Maden Aranmasına İlişkin Hükümler Düzenlendi
- Bitkisel Üretim Desteklerine İlişkin Usul ve Esaslar Belirlendi

Dünyadan Tarım Haberleri;

- Süpermarketlerde Yerel Tarım Denemeleri Yapıldı
- Mavi Dil Aşuları Birleşik Krallık'ta Kullanıma Sunuldu
- FAO Acil La Niña Uyarısı Yaptı
- Birleşik Krallık'ta Çiftçilik, En Tehlikeli Meslek Olarak Belirlendi

SEKTÖREL İHRACAT VERİLERİ (1000\$)

Sektör	Eylül 23	Eylül 24	Değişim (%)
Hububat, Bakliyat, Yağlı Tohumlar ve Mamulleri	1.162.289	966.824	%-16,8
Mobilya, Kağıt ve Orman Ürünleri	679.546	661.819	%-2,6
Su Ürünleri ve Hayvansal Mamuller	294.295	331.070	%12,5
Meyve Sebze Mamulleri	218.654	228.388	%4,5
Yaş Meyve ve Sebze	244.101	268.765	%10,1
Fındık ve Mamulleri	151.342	196.037	%29,5
Kuru Meyve ve Mamulleri	134.642	198.228	%47,2
Tütün	80.259	77.069	%-4,0
Zeytin ve Zeytinyağı	53.857	56.123	%4,2
Süs Bitkileri ve Mamulleri	6.531	7.638	%16,9

Mintel: Gıda ve İçecek Sektöründe
Asya-Pasifik Bölgesinde Yükselen Trendler

DÜNYADAN TARIM HABERLERİ

Süpermarketlerde Yerel Tarım Denemeleri Yapıldı

İsveçli SweGreen şirketi, süpermarketlerin içinde hidroponik yöntemle meyve ve sebze yetiştirmeye başladı. Bu çevre dostu çözüm, su kıtlığı ve tarım arazisi eksikliği gibi sorunlara yanıt veriyor. Her yetiştirme platformu, üç hektar tarım arazisi kadar gıda üretebiliyor. Müşteriler, yeşilliklerin büyüüşünü izleyip doğrudan raflardan alabiliyor. SweGreen'in hidroponik yöntemi, bitkilerin toprak olmadan, su içinde taş yünü parçalarıyla yetiştirilmesini sağlıyor. Her yetiştirme platformu, üç hektar tarım arazisi kadar gıda üretebiliyor. Bu yöntemle yerel olarak yeşilliklerin yetiştirilmesi, taşıma emisyonlarını azaltarak ürünlerin raf ömrünü uzatıyor ve tadını iyileştiriyor. Şirket, marul, dereotu, nane gibi 100'den fazla bitki türü yetiştiriyor ve mikro yeşillikler ile meyve veren bitkileri de deniyor. Bu uygulama, tarımda sürdürülebilirliği artırmayı hedefliyor.

Mavi Dil Aşuları Birleşik Krallık'ta Kullanıma Sunuldu

Birleşik Krallık'ta sığır ve koyun yetiştiricileri, mavi dil hastalığına karşı aşılama imkânına kavuştu. Ülkede acil kullanım onayı alan üç farklı aşı, sınırlı bölgelerde (RZ) kullanılmak üzere lisanslandırıldı. Yüksek riskli alanlarda bulunmayan hayvancılık sahipleri, aşı kullanmak için özel lisans başvurusu yapabiliyor. Aşılar, koyunlar için tek doz, sığırlar için ise üç hafta arayla iki doz şeklinde uygulanacak. Ancak bu aşuların virüsü tamamen önlemediği, yalnızca şiddetli belirtileri ve ölümleri engellediği belirtiliyor. Aşının hamile inekler ve koyunlar için güvenli olduğu, erkek üreme hayvanları için ise güvenliğinin belirsiz olduğu aktarılmakta. DEFRA (Çevre, Gıda ve Köy İşleri Dairesi Başkanlığı), doğu İngiltere'deki RZ sınırına yakın onaylı vakalar nedeniyle RZ'yi genişletti. Uzmanlar, çiftçilerin aşılamanın avantaj ve dezavantajlarını veterinerleriyle değerlendirmeleri gerektiğini vurguladı. Çiftçilerin, mevcut vaka sayısının artışı ve iklim koşullarını göz önünde bulundurarak aşılama dikkate almaları önerildi.

FAO'dan Acil La Niña Uyarısı

Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü (FAO), 2024 sonbaharında beklenen La Niña iklim olayına karşı acil küresel eylem çağrısında bulundu. La Niña, Orta ve Doğu Pasifik sularının soğumasıyla ortaya çıkan ve küresel hava düzenlerini etkileyen bir iklim fenomeni olarak son yıllarda tehlike arz etmektedir. Her 2-7 yılda bir görülen bu olay, genellikle kuraklık ve aşırı yağış gibi aşırı hava koşullarına yol açarak tarım ve gıda güvenliği için ciddi tehditler oluşturur.

2023-2024 El Niño'nun ardından gelen bu uyarı, özellikle savunmasız çiftçiler ve kırsal topluluklar için erken müdahale planlarını içeriyor. FAO, 282 milyon insanın akut gıda güvensizliğiyle karşı karşıya kalabileceğini belirtti.

Birleşik Krallık'ta Çiftçilik, En Tehlikeli Meslek Olarak Belirlendi

Birleşik Krallık Sağlık ve Güvenlik Yöneticisi (HSE) tarafından yayımlanan verilere göre, çiftçilik 2023/24 döneminde en tehlikeli meslek olarak öne çıktı. Bu dönemde çiftliklerde 35 ölüm meydana geldi; bu ölümlerden dördü kamuya açık alanlarda yaşandı ve iki çocuk hayatını kaybetti. Ayrıca, çiftlik işçilerinin ölüm oranı bir önceki yıla göre artarak 23'e yükseldi. Tarım sektörü, iş gücünün yalnızca %1'ini oluştursa da, iş kazası ölümlerinin %20'si bu sektörde gerçekleşiyor. Sigorta şirketi NFU Mutual, çiftliklerde 937 kazanın sigorta talebi oluşturduğunu ve bu kazalar için toplamda 68 milyon sterlinin üzerinde talep alındığını açıkladı. HSE ise çiftlik denetimlerini durdurup mesleki sağlık konularına odaklanacağını duyurdu. HSE Tarım Birimi Başkanı Sue Thompson, çiftçileri güvenlik risklerini daha iyi yönetmeye çağırarak sektörde acil bir kültürel değişim ihtiyacına dikkat çekti.

MEVZUAT DÜZENLEMELERİ

Orman Sınırları İçindeki Kanuna Aykırı Yapılar İçin El Koyma Kararı Alınabilecek

11 Eylül 2024 tarihli Resmi Gazete'de yer alan Orman Kanunu'nun 17. Maddesinin ikinci Fıkrasının Uygulanması Hakkında Yönetmelik ile tereddütlerin giderilmesi ve anılan maddenin Kanun'un amacına uygun şekilde uygulanmasının temin edilmesi için düzenleyici işlem tesisi yoluna gidildi.

Buna göre, kesinleşmiş orman kadastrolarına göre orman sınırları içinde kalan orman alanlarındaki henüz tamamlanmamış, inşaatı devam eden yapılaşmalar da dahil olmak üzere, kanuna aykırı olarak inşa edilmiş yapı ve tesislerin mühürlenmesi, üçüncü şahısların zarar görmesini engelleyecek tedbirlerin alınması, akabinde düzenlenecek suç zaptının Cumhuriyet Savcılığına intikal ettirilerek, derhal Cumhuriyet Savcısı ya da Sulh Ceza Hakimliği tarafından el koyma kararı verilmesine imkan sağlandı. Ayrıca orman bölge müdürlükleri nezdinde teşekkül ettirilecek olan inceleme ve karar verme heyeti tarafından yıkılacak taşınmazların tespiti yapılarak, idarece yapılacak masraflar kendilerinden tahsil edilecek, ilgililere bildirilmesi suretiyle yıkım işlemi gerçekleştirilebilecek ve bu sahalarda devamlı kontrol edilerek yeni yapılaşmalar engellenecek.

Küçük Ölçekli Balıkçılara 2025 ve 2026 Yıllarında Sağlanacak Destekler Belli Oldu

5 Eylül 2024 tarihli Resmi Gazete'de yer alan Küçük Ölçekli Balıkçılığın Desteklenmesi Tebliği (No: 2024/27) ile küçük ölçekli balıkçılara 2025 ve 2026 yıllarında sağlanacak destekler, bu yıla göre yüzde 43 ile yüzde 100 arasında artırıldı. Tebliğle deniz ve iç sularda küçük ölçekli balıkçılığın av, avcılık ve sosyoekonomik verilerin toplanması ve sürdürülebilir yönetiminin sağlanması amacıyla balıkçı gemisi sahiplerine gelecek yıl ve 2026'da verilecek desteklere ilişkin usul ve esaslar düzenlendi.

Buna göre, denizlerde avcılık yapan 12 metre altı ve iç sulardaki balıkçı teknelerinin dahil olduğu desteklemede, tekne boylarına göre birim destekleme tutarları 2024 yılına kıyasla yüzde 43 ile yüzde 100 arasında yükseltildi. Bu kapsamda, birim destekleme tutarları gelecek yıl en düşük 5 bin lira, en yüksek 12 bin lira olacak şekilde belirlendi. Ayrıca, kadın balıkçılara pozitif ayırım yapıldı. Bu kapsamda söz konusu destekler, kadın balıkçılara yüzde 35 daha fazla olacak şekilde, en düşük 6 bin 700 lira, en yüksek 16 bin 200 lira şeklinde ödenecek.

İlaç Etkin Maddesi Üretmek İsteyen Kenevir Yetiştiricisine TMO'ya Başvurma İmkânı

13 Eylül 2024 tarihli Resmi Gazete'de yer alan İlaç Etkin Maddesi Üretimi Amaçlı Kenevir Yetiştiriciliği ve Kontrolüne Dair Yönetmelik ile ilaç etkin maddesi üretmek isteyen kenevir yetiştiricisine TMO'ya başvurma imkanı getirildi. Türkiye'de Uyuşturucu Maddelerin Murakabesi Hakkında Kanun kapsamında lif, tohum, sap ve benzeri amaçlarla kenevir yetiştiriciliğine izin verilebiliyor. İlaç etkin maddesi elde etmeye yönelik çiçek ve yaprak üretimi amaçlı kenevir yetiştiriciliği yapmak üzere geçen yıl nisanda Kanun'da yapılan değişiklik kapsamında söz konusu yönetmelik hazırlandı.

Yönetmelikle anılan amaç doğrultusunda kenevir yetiştiriciliğine Tarım ve Orman Bakanlığınca izin verilecek. İlaç etkin maddesi üretimi amaçlı kenevir yetiştiriciliği yapmak isteyen gerçek ve tüzel kişilerin 1 Ekim-31 Ekim tarihlerinde TMO'ya başvuruda bulunmaları gerekiyor. Başvuru esnasında üretim planı, yetiştiricilik yapılacak yerin konum bilgisi, tedarike ait protokol, alıcı firmanın iş deneyimini gösteren belge ve tesisin üretim yeri izin belgesi alacağına ilişkin taahhünameyi içeren ayrıntılı proje dokümanı sunulacak. Başvurusu olumlu sonuçlananlara Bakanlıkça ilaç etkin maddesi üretimi amaçlı kenevir yetiştiriciliği izin belgesi verilecek.

Lisanslı Depo İşletmelerinde Kefalet İşlemlerine İlişkin Düzenleme Yapıldı

14 Eylül 2024 tarihli Resmi Gazete'de yer alan Tarım Ürünleri Lisanslı Depoculuk Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik ile tüzel kişilere ait lisanslı depo işletmelerinde teminat yükümlülüğünün, kefalet sözleşmesiyle de yerine getirilebilmesi için düzenlemeye gidildi. Faaliyet konusu hububat, baklagiller ve yağlı tohumlar dışında olan ve toplam hissesinin yüzde 51'i veya daha fazlası yönetmelikte belirlenen tüzel kişilere ait lisanslı depo işletmelerinde teminat yükümlülüğü, kefalet sözleşmesiyle de yerine getirilebilecek. Kefalet sözleşmesi ile verilen teminat tutarı, Ticaret Bakanlığınca belirlenen toplam teminat tutarının yüzde 90'ını aşamayacak.

MEVZUAT DÜZENLEMELERİ

Dökme ve Varilli Zeytinyağı İhracatına Uygulanan Fon Kesintisi Kaldırıldı

14 Eylül 2024 tarihli Resmi Gazete'de yer alan Destekleme ve Fiyat İstikrar Fonu Hakkında Kararda Değişiklik Yapılmasına Dair Karar (Karar Sayısı: 8957) ile dökme ve varilli zeytinyağı ihracatında uygulanan Destekleme ve Fiyat İstikrar Fonu kesintisinin kaldırılmasına karar verildi. Buna göre, ihracatçıların rekabetçi sezon şartlarına uyum sağlayabilmeleri, mevcut ihraç pazarlarının muhafaza edilmesi ve yeni pazar entegrasyonunun kolaylaştırılmasını teminen dökme ve varilli zeytinyağı ihracatı için uygulanan kesintinin kaldırılmasına karar verildi. Dökme ve varilli zeytinyağı ihracatı yurt içi tüketici fiyatları, mevsimsel gelişmeler, arz ve stok durumu gibi unsurlarıyla yakından takip edilerek söz konusu ürünün ihracatına yönelik dönemsel tedbirler uygulanıyor. Bu çerçevede, Avrupa'da yaşanan kuraklık nedeniyle İspanya ve İtalya başta olmak üzere dünyada zeytinyağı üretiminin yüzde 20 azaldığı, Türkiye'nin üretiminin ise yüzde 62 artış gösterdiği 2022/2023 sezonunda dökme ve varilli zeytinyağı ihracatının, ambalajlı zeytinyağına yönlendirilerek katma değerli ürün ihracatına katkı sağlanması amacıyla hareketle, her türlü dökme ve varilli zeytinyağı ihracatında kilogram başına 20 sent kesinti yapılması hususunu düzenleyen 7391 sayılı Cumhurbaşkanı Kararı yürürlüğe girmişti.

Bitki Çeşitlerinin Kayıt Altına Alınmasına İlişkin Esaslar Belirlendi

17 Eylül 2024 tarihli Resmi Gazete'de yer alan Bitki Çeşitlerinin Kayıt Altına Alınması Yönetmeliği ile tarımsal bitki türlerine ait çeşitlerin kayıt altına alınması, özel sektör tarımsal araştırma kuruluşlarının yetkilendirilmesi ile denetimine ilişkin esaslar belli oldu. Tarımsal üretimde stratejik bir öneme sahip olan tohumluk konusunda uluslararası kurallarda ve Türkiye'de tohumculuk sektörünün yapısında meydana gelen değişimler, teknoloji alanında yaşanan gelişmeler ve sektörün ihtiyaç duyduğu güncellemelerle ülke menfaatlerinin devamlılığının sağlanabilmesi amacıyla eski yönetmelik yeniden düzenlendi. Bu kapsamda, çeşitlerin kayıt altına alınması hususunda başvuru ve toplantı tarihleri değiştirildi. Serbest çeşitlerin resmi kurum tarafından düzenlenmiş çeşit özellik belgesi olmaması durumunda ıslahçısı veya çeşidin devamlılığından sorumlu temsilcisi tarafından doldurulan teknik soru anketiyle başvuru yapılması sağlandı.

Başvuru sahiplerinden, çeşit adayının çevre, insan, hayvan sağlığına karşı risk oluşturacak bir durumu olup olmadığı ve ayrıca çeşit adayının genetiği değiştirilmiş organizma (GDO) olmadığı beyanın alınması eklendi. Tohumluk materyalin çevre, insan, hayvan sağlığına karşı risk oluşturacak bir durumu olup olmadığını başvuru sahibi bildirmekle yükümlü olacak. Başvuru sahibi tescil başvurusu yaptığında, tohumluk materyalinin genetiği değiştirilmiş organizma olmadığını, çeşidin özelliklerini etkileyebilecek herhangi bir uygulama yapmadığını taahhüt edecek. Çeşit adayının tescil aşamasında veya tescil edildikten sonra genetiği değiştirilmiş organizma olduğu belirlenirse, tüm sorumluluğun kendisinde olduğunu kabul ve taahhüt edecek. Çeşit sahipleri kayıt listelerinde devam eden çeşitlerinin kayıt sürelerini yazılı olarak uzatma talebinde bulunmaları durumunda 10'ar yıl süreyle kayıt sürelerinin uzatılması sağlandı. Ülkede sertifikalı tohumluk üretimi olmayan veya diğer türlere oranla düşük miktarlarda üretimi yapılan tarla bitkileri türlerinde sadece farklılık, yeknesaklık, durulmuşluk (FYD) testleri ile kayıt altına alınabilmesi sağlandı. Tarla bitkilerinde tarımsal değerlerin ölçülmesi (TDÖ) denemeleri yapılacak bitki türleri listesinin, Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü tarafından belirlenerek ilan edilmesi düzenlendi. Tohumculuk konusunda faaliyet gösteren herhangi bir özel sektör kuruluşu ile ticari ilişkisi bulunan veya danışmanlık yapan kişilerin, Komite üyesi olamayacağı yönetmeliğe eklendi.

Serbest çeşitlerin başvuru sahibi tarafından bir başka kişi veya kuruluşa çeşit devri işlemi yapılabilecek. Beyanname verildikten sonra çeşit devir işlemleri kabul edilmeyecek. Başvuru sahiplerinin talep etmesi halinde Uluslararası Yeni Bitki Çeşitlerinin Korunması Birliği (UPOV) üyesi ülkelere gelen FYD test raporu ve çeşit özellik belgelerinin onaylı suretleri ıslak imzalı veya dijital olarak da temin edilebilecek. Uluslararası ikili antlaşmalar kapsamında ülkede sadece FYD testleri yapılarak kayıt altına alınan türlerde, UPOV üyesi bir ülkede ve UPOV kurallarına göre FYD testleri yapılarak tescil edilmiş çeşitlerin Tescil Komitesi tarafından kayıt işlemleri yapılabilecek. Özel Sektör Tarımsal Araştırma Kuruluş başvurularında ıslahçı personelden en az biri ile yapılmış en az bir yıllık iş sözleşmesi ve istihdam edilen ziraat mühendislerinin SGK kayıtlarına ilişkin sigortalı hizmet listesi veya sigortalı işe giriş bildirgesi isteneceği hususlar eklendi. Özel Sektör Tarımsal Araştırma Kuruluşları İnceleme Komisyonu üyeleri yeniden belirlendi.

MEVZUAT DÜZENLEMELERİ

Yağlık Ayçiçeği Tohumu ve Ham Ayçiçeği Yağı İthalatında Açılan Tarife Kontenjanının Esasları Belirlendi

20 Eylül 2024 tarihli Resmi Gazete'de yer alan Yağlık Ayçiçeği Tohumu ve Ham Ayçiçeği Yağı İthalatında Tarife Kontenjanı Uygulanmasına İlişkin Tebliğ ile yağlık ayçiçeği tohumu ve ham ayçiçeği yağı ithalatında uygulanacak tarife kontenjanının başvuru ile kullanım usul ve esasları tespit edildi. Buna göre, söz konusu ürünlerde ağustos ayında Cumhurbaşkanı Kararı'yla açılan tarife kontenjanı, İthalat Genel Müdürlüğü tarafından 30 Kasım'a kadar yerli yağlık ayçiçeği tohumu alımı yapanlar öncelikli olmak üzere ham veya rafine ayçiçeği yağı üreten sanayici firmalara dağıtılacak. Tarife kontenjanı, 1 milyon ton yağlık ayçiçeği tohumu esas alınarak yağlık ayçiçeği tohumu veya yüzde 40

randıman ile bunun karşılığı ham ayçiçeği tohumu yağı olarak dağıtılacak. Kontenjan miktarı, tamamının yağlık ayçiçeği tohumu olarak dağıtılması durumunda 1 milyon tonu, ham ayçiçeği tohumu yağı olarak dağıtılması durumunda ise 400 bin tonu geçemeyecek. Konuya ilişkin başvurular, 2 Aralık-13 Aralık tarihlerinde e-Devlet üzerinden veya Ticaret Bakanlığının internet sitesinden yapılacaktır.

Tarife kontenjanı, Ticaret Bakanlığınca belirlenen dağıtım kriterleri çerçevesinde yağlık ayçiçeği tohumu veya karşılığı ham ayçiçeği tohumu yağı cinsinden dağıtılacak. Yağlık ayçiçeği tohumu ve ham ayçiçeği tohumu yağının her ikisi için de tarife kontenjanı talep edilmesi ve Bakanlıkça uygun görülmesi durumunda her iki eşya için ayrı ayrı olmak üzere ithal lisansı düzenlenebilecek. Tebliğ kapsamında yapılacak ithalatta sadece ithal lisansında kayıtlı miktar için indirimli gümrük vergisi uygulanacak.

Su Ürünleri Yetiştiricilerine Verilecek Destekler Belirlendi

17 Eylül 2024 tarihli Resmi Gazete'de yer alan Su Ürünleri Yetiştiriciliği Desteklemesine Dair Tebliğ (No: 2024/28) ile Tarım ve Orman Bakanlığınca su ürünleri yetiştiricilik belgesine sahip, Su Ürünleri Bilgi Sistemi'ne (SUBİS) kayıtlı yetiştiricilere 2024, 2025 ve 2026 yıllarında yapılacak su ürünleri yetiştiriciliği destekleme ödemelerine dair usul ve esaslar belirlendi. Buna göre, destekler alabalık, sazan, midye ve yeni türler kapsamında mersin, kalkan, fangri, mercan, sinagrit, lahoz, sivri burun karagöz, minekop, eşkine, sargoz, mırmır, sariağız, sarıkuyruk, trança, yayın, şabut, karabalık, yılan balığı, tilapya, kerevit, karides, tıbbi sülük, Karadeniz alası, kırmızı benekli alabalık gibi su ürünlerinin yetiştiriciliğini yapanlara verilecek.

Su ürünleri yetiştiricilik belgesi bulunan ve belirlenen türlerin entansif (yoğun tarım) şekilde yetiştiriciliğini gerçekleştiren ve midye yetiştiriciliği yapan üreticilere kararda belirlenen fiyat kadar destekleme yapılacaktır. Elektrik enerjisiyle çıkardığı yer altı suyunu ya da enerjisiz şekilde kaynak suyunu kullanarak daha çok iç tüketim amaçlı toprak havuzlarda küçük ölçekli yetiştiricilik yapan üreticilere de temel destekleme birim fiyatı kadar destek verilecek. Destek şartlarını sağlayan işletmelerin, proje kapasitesinin yılda 50 ton ve altında olması, üretici birliklerine üye, birinci derece tarımsal amaçlı örgüte üye ve kapalı devre üretim yapması gibi teknik kriterleri sahip işletmelere her bir teknik kriter için, temel destek tutarına ilave teknik kriter desteği sağlanacaktır. Desteklemeden yararlanmak isteyen üreticiler, faydalanmak istedikleri su ürünleri desteği için yetiştiricilik tesisinin bulunduğu il/ilçe müdürlüğüne müracaat edecek. Söz konusu tebliğde yer alan desteklemelerden faydalanacak örgütlü üreticilere, merkez birliklerine üye olmaları şartıyla destek tutarı doğrudan ödenecek. Kamu kurum ve kuruluşları bu desteklemelerden yararlanamayacak. Destekleme ödemeleri için gerekli finansman, 2024-2026 Yıllarında Yapılacak Hayvancılık Desteklemelerine İlişkin Karar'da belirtilen esaslar çerçevesinde Bakanlık tarımsal destekleme bütçesinden karşılanacaktır.

Ödemeler bankanın ilgili şubelerinde daha önce üreticiler adına açılan veya açılacak olan hesaplara yapılacaktır. Karar kapsamındaki destekleme ödemeleri kamu kaynağı olduğundan, hak sahibinin hesabına aktarılmadan önce haciz, icra, temlik ve benzeri işlemler gerçekleştirilemeyecek. Öte yandan, sadeleştirmeye gidilen tebliğle Bakanlıkça onaylı su ürünleri yetiştiricilik belgesine sahip ve su ürünleri yetiştiriciliği faaliyetinde bulunan işletmelere, ürettikleri türler ve üretim şekline göre destek verilecek.

Bu kapsamda, kilo başına olmak üzere;

- Alabalık-sazan yetiştiriciliğine 1,20 lira,
- Yeni türlerin yetiştiriciliğine 3 lira,
- Toprak havuzlarda balık yetiştiriciliğine 1,50 lira,
- Midye yetiştiriciliğine 1 lira

temel destek ödemesi yapılacaktır.

Bununla birlikte proje kapasitesi yıllık 50 ton ve altı yetiştiriciler 0,60-0,99 lira, kapalı devre üretim yapanlar 2,40-6 lira, üretici birliklerine üye olanlar 0,04-0,12 lira ve birinci derece tarımsal amaçlı örgüt üyeliği olanlar 0,02-0,06 lira arasında değişen tutarlarda ilave destekleme ödemesi alabilecek.

MEVZUAT DÜZENLEMELERİ

Bitkisel Üretim Desteklerine İlişkin Usul ve Esaslar Belirlendi

26 Eylül 2024 tarihli Resmi Gazete'de yer alan Bitkisel Üretim Yönelik Desteklemeler İle Diğer Bazı Tarımsal Desteklemelere Ödeme Yapılmasına Dair Tebliğ ile 2024'te yapılacak bitkisel üretim desteklerine ilişkin usul ve esaslar belli oldu.

- Mazot ve gübre destekleri çiftçilere nakit olarak ödenmesi hükme bağlandı. Fark ödemesi destekleri birim tutarları da yüzde 50 civarında arasında artırıldı.
- Organik tarım ve iyi tarım uygulamaları birim fiyatlarında yüzde 48,1 ile yüzde 66,7'e varan oranlarda artış yapıldı.
- Standart fidan kullanım desteği birim tutarı yüzde 60, sertifikalı fidan kullanım desteği birim tutarı yüzde 25 yükseltildi.
- Tek yıllık ve çok yıllık yem bitkileri ekilişi yapan ve ürününü hasat eden çiftçilere verilecek destek birim tutarı yüzde 100 artırıldı.
- Üretim planlaması kapsamında süt havzası olarak belirlenen illerde yem bitkisi desteğine yüzde 50 ilave destekleme ödemesi yapılacak.
- Lisanslı depolarda ürün depolama kira, nakliye ve analiz desteği kapsamında, Ticaret Bakanlığınca belirlenen kira ücret tarifesinin yüzde 60'ı, analiz ücreti tarifesinin yüzde 50'si desteklenecek.

Devlet Ormanlarında Maden Aranmasına İlişkin Hükümler Düzenlendi

24 Eylül 2024 tarihli Resmi Gazete'de yer alan Orman Kanununun 16'ncı Maddesinin Uygulanması Hakkında Yönetmelik ile devlet ormanları içinde maden aranması ve işletilmesine yönelik verilecek izinler, rehabilite işlemleri, izinlerden tahsil edilecek bedellere ilişkin iş ve işlemler yeniden belirlendi.

Söz konusu 16. madde, devlet ormanları içinde maden aranması ve işletilmesi ile madencilik faaliyeti için zorunlu tesis, yol, enerji, su, haberleşme ve altyapı tesislerine, bedeli alınarak Tarım ve Orman Bakanlığınca izin verilmesine ilişkin hükümleri kapsıyor.

Bu kapsamda, madencilik faaliyetleri için zorunlu, ihtiyaç duyulan elektrik enerjisini karşılamak üzere kurulan yenilenebilir enerji kaynaklarına dayalı lisanssız enerji üretim tesislerine izin verilebilecek. Bu sayede enerji ihtiyacı karşılanarak daha az orman alanı izne konu edilecek. İzin talepleri e-Devlet üzerinden yapılarak müracaatlar daha hızlı sonuçlandırılacak. İzin sahibi, madencilik faaliyeti yapacağı sahayı projeye uygun şekilde rehabilite edebilecek.

Ormanlık alana ilişkin izin, müracaat sahibine tebliğ edilecek. Tebligat tarihinden itibaren 6 ay içinde izin sahibinden teminat, bedeller ve onaylı taahhüt senedi istenecek. Süresinde bu bedellerin ödenmemesi, teminatın ve onaylı taahhüt senedinin idareye verilmemesi durumunda ise saha teslimi yapılmayacak ve izin iptal edilecek. 7442 sayılı Kanun, kapsamında Orman Kanunu'nun 16'ncı maddesinde yapılan değişiklik sonucu verimli orman alanları da tanımlandı. Stratejik öneme haiz olmayan kalker, mermer gibi madencilik faaliyetlerine verimli ormanlarda izin verilmesine kısıtlama getirildi. Her alanda söz konusu faaliyetler yapılamayacak.

Gıda ve İçecek Sektöründe Asya-Pasifik Bölgesinde Yükselen Trendler

Mintel'in araştırmalarına göre, Asya Pasifik (APAC) bölgesi, dünya genelinde gıda ve içecek sektörünün en dinamik ve yenilikçi pazarlardan birine ev sahipliği yapmaktadır. Hızla değişen tüketici ihtiyaçları, bölgedeki markaların yeni trendleri yakından takip etmelerini ve buna göre stratejiler geliştirmelerini gerektirmektedir. 2024 yılına ilişkin analizlere göre, kadın sağlığına yönelik farkındalık, yaşlı nüfusun sağlıklı yaşam talepleri APAC bölgesindeki gıda ve içecek sektörünü şekillendiren başlıca unsurlar olarak öne çıkmaktadır. Bu makalede, APAC bölgesinde yükselen trendler kadın sağlığına yönelik ürünler ve fırsatlar, uzun ömür ve sağlıklı yaşam talepleri ile eğlenceli ve yenilikçi tatlar başlıkları altında incelenmiştir.

Kadın Sağlığına Yönelik Ürünler ve Fırsatlar

APAC bölgesindeki en dikkat çekici trendlerden biri, kadın sağlığına yönelik artan farkındalıktır. Kadınların adet döngüsüne ve hamilelik dönemlerine özgü beslenme ihtiyaçları, özellikle bu bölgede yenilikçi ürünlerin geliştirilmesine zemin hazırlamaktadır. Menstrüasyon sırasında yaşanan semptomları hafifletmek ve adet döngüsünün farklı evrelerine uygun beslenme ürünleri sunmak, markalar için büyük bir fırsat alanı yaratmaktadır.

Hamilelik sürecinde kadınların ihtiyaç duyduğu besin değeri yüksek süt ürünleri de bu trendin önemli bir parçası. Özellikle APAC bölgesinin yeni doğum yapan anneler ve anne adayları için süt tozları gibi ürünlerde büyük bir pazar potansiyeline sahip olduğu gözlemlenmektedir. Ancak, Çin gibi önemli pazarlarda, bu ürünlerin lezzet ve kullanım kolaylığı konusundaki memnuniyet oranlarının düşük olduğu değerlendirilmektedir. Bu durum markalar için daha lezzetli ve besleyici alternatifler sunma fırsatını beraberinde getirmektedir. Yoğurt, peynir gibi farklı süt ürünleri formatlarında inovasyon yaparak tüketici beklentilerini karşılamaya mümkün olacağı değerlendirilmektedir.

Uzun Ömür ve Sağlıklı Yaşam Talepleri

APAC bölgesinde yaşanan nüfusun artmasıyla birlikte, uzun ömür ve sağlıklı yaşlanma teması, gıda ve içecek sektörünün odak noktalarından biri haline gelmiştir. Tüketicilerin daha uzun bir ömür sürdürme arzusuyla, özellikle yaşlanmayı yavaşlatan ve genel sağlığı destekleyen ürünlere yöneldiği gözlemlenmektedir. Yaşlı nüfus için zenginleştirilmiş süt ürünleri, özellikle Japonya gibi ülkelerde büyük ilgi görmektedir. Markaların, yaşlı tüketicilerin sağlıklı yaşlanma sürecinde onları destekleyecek ürünler sunarak güvenilir bir marka imajı oluşturabileceği değerlendirilmektedir.

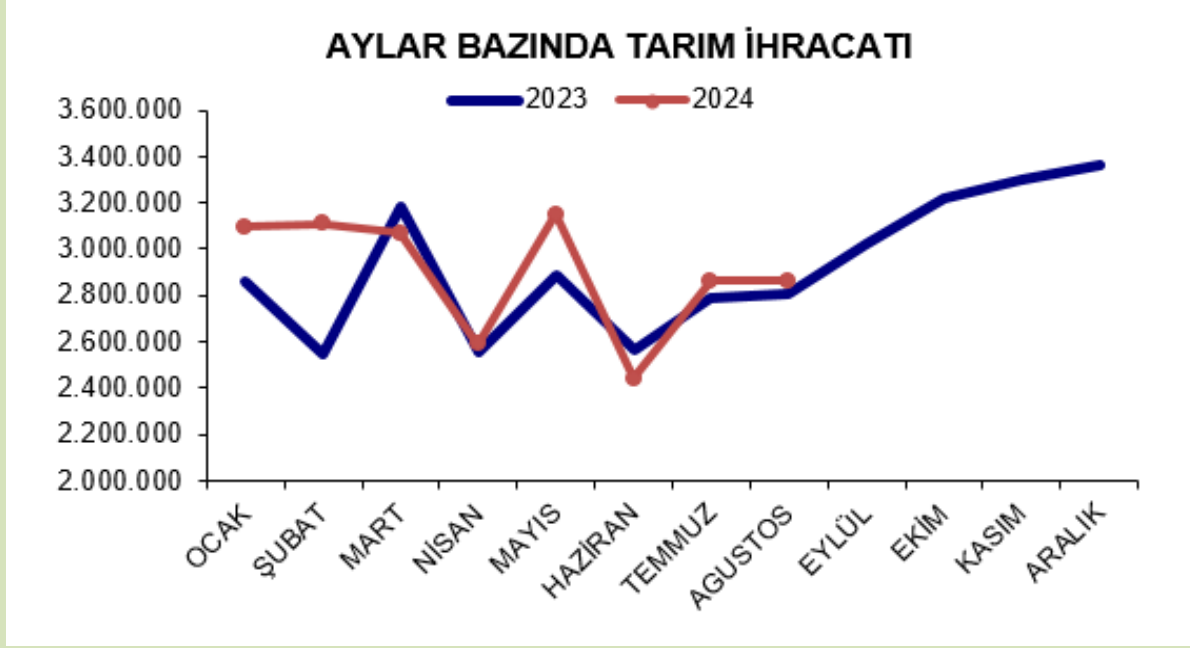
Eğlenceli ve Yenilikçi Tatlar

APAC bölgesinde tat, tüketici tercihlerini etkileyen en önemli faktörlerden biridir. Özellikle Güneydoğu Asya'da, tüketiciler in yenilikçi ve eğlenceli tatlar denemeye açık oldukları gözlemlenmektedir. Bu durum, özellikle kahve gibi günlük tüketim ürünlerinde kendini gösteriyor. Non-RTD (hazır olmayan) kahveler gibi alışkanlık yaratan ürünlerde, markaların tanıdık tatları küçük dokunuşlarla yenilemesi, tüketicilerin ilgisini çekmek için etkili bir strateji olabilir. Örneğin, vanilya, çikolata ve hindistancevizi gibi bilinen tatlara küçük yenilikler eklemek, bu ürünlerin çekiciliğini artırabilir.

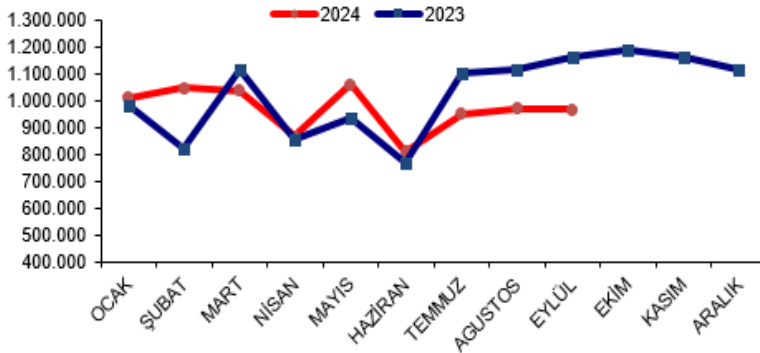
Bunun yanı sıra, prebiyotik sodalar gibi sağlık odaklı içecekler, tüketicilerin bağırsak sağlığına olan ilgisini karşılamada önemli bir rol oynuyor. COVID-19 pandemisi sonrası artan sağlık bilinci, prebiyotik içeceklerin popülaritesini artırdı. APAC bölgesinde özellikle düşük şeker içeren ve bağırsak sağlığını destekleyen içecekler, tüketiciler tarafından tercih ediliyor. Bu içecekler, kombucha gibi fermente içeceklerin aksine, daha geniş bir tüketici kitlesine hitap eden, daha tanıdık ve lezzetli bir alternatif sunuyor.

Sonuç olarak, APAC bölgesindeki gıda ve içecek sektörü, kadın sağlığı, uzun ömür ve yenilikçi tatlar gibi trendlerle şekilleniyor. Markalar, bu yükselen eğilimleri yakalayarak, tüketici ihtiyaçlarına uygun yenilikçi ürünler geliştirebilir ve bölgedeki rekabet avantajını artırabilir. Kadın sağlığına yönelik çözümler, yaşlı nüfusa hitap eden besleyici ürünler ve eğlenceli tat deneyimleri sunan içecekler, APAC pazarındaki büyümenin kilit noktalarıdır. Gelecekte, bu trendlerin daha da güçlenmesi ve markaların bu dinamik pazarda başarılı olabilmek için stratejilerini bu doğrultuda şekillendirmeleri beklenmektedir.

SEKTÖREL İHRACAT ANALİZLERİ

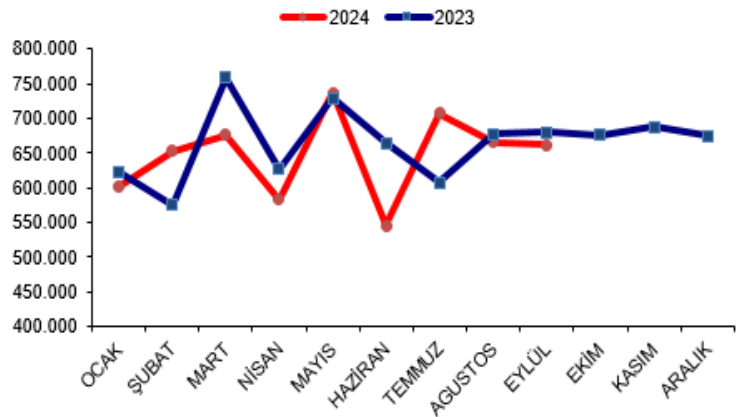
HUBUBAT BAKLIYAT VE YAĞLI TOHUMLAR İHRACATI (Bin \$)

- Hububat, Bakliyat ve Yağlı Tohumlar sektörünün 2024 Eylül ayı ihracatı 2023 Eylül ayına kıyasla %16 oranında azalış ile 971.886.741 dolar olarak gerçekleştirilmiştir.
- Sektörün Irak'a gerçekleştirdiği ihracat tutarı %1 oranında azalış ile 193.700.015 dolar olarak gerçekleştirilmiştir.
- Pazar payını arttıran ülkeler arasında yer alan Suriye ve Cezayir ise 40 milyon dolar üzerinde ihracat yapmıştır

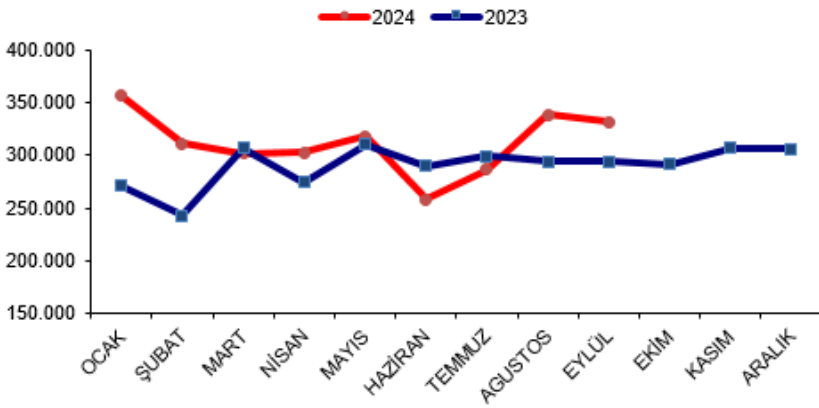
- Mobilya, Kağıt ve Orman Ürünleri sektöründe 2024 Eylül ayı ihracatı 2023 Eylül ayına kıyasla %2 oranında azalarak 661.818.698 dolar olarak gerçekleştirilmiştir.
- Irak, Birleşik Krallık ve ABD'ye yapılan ihracatta artış trendi devam ederken Almanya'ya yapılan ihracat %16 civarında azalarak 23.702.438 dolar olarak gerçekleştirilmiştir.

AĞAÇ MAM. VE ORMAN ÜRÜNLERİ İHRACATI (Bin \$)

SEKTÖREL İHRACAT ANALİZLERİ

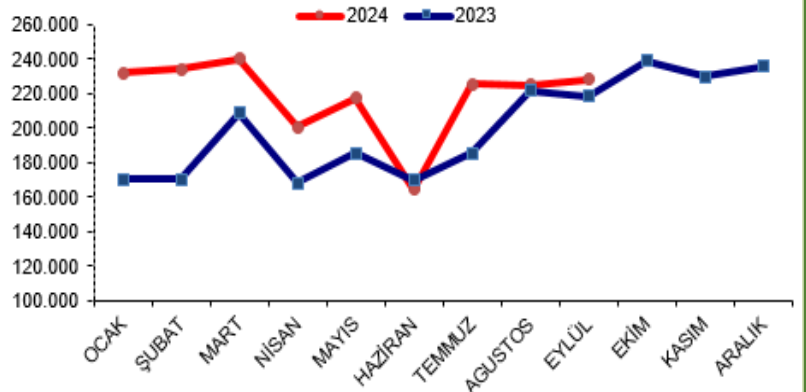
SU ÜRÜNLERİ VE HAY. MAM. İHRACATI (Bin \$)

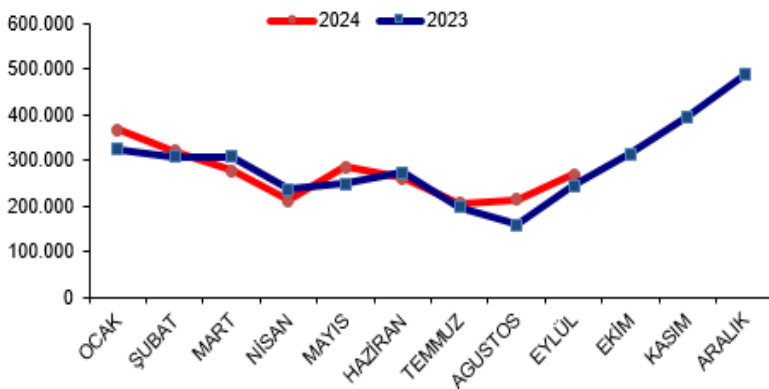
- Su Ürünleri ve Hayvansal Mamuller sektöründe 2024 Eylül ayı ihracat miktarı 2023 Eylül ayına kıyasla %12 oranında artış gözlemlenmektedir.
- Rusya'ya yapılan ihracat geçen yıl Eylül ayına kıyasla %65 artış göstererek 58.184.657 dolar olarak gerçekleştirilmiştir.
- Irak'a yapılan ihracat ise diğer büyük pazarların aksine %10 civarında azalarak 51.086.114 dolar olarak gerçekleştirilmiştir.

- Meyve Sebze Mamulleri ihracatı 2023 Eylül ayına kıyasla 2024 Eylül ayında %4,5 artış ile 228.387.713 dolar olarak gerçekleştirilmiştir.
- Sektör ABD'ye yaptığı ihracat artış trendini sürdürmüş ve %28 oranında bir artışla ABD sektörün en çok ihracat yaptığı ülkeler arasındaki konumunu korumuştur.

MEYVE SEBZE MAMULLERİ İHRACATI (Bin \$)

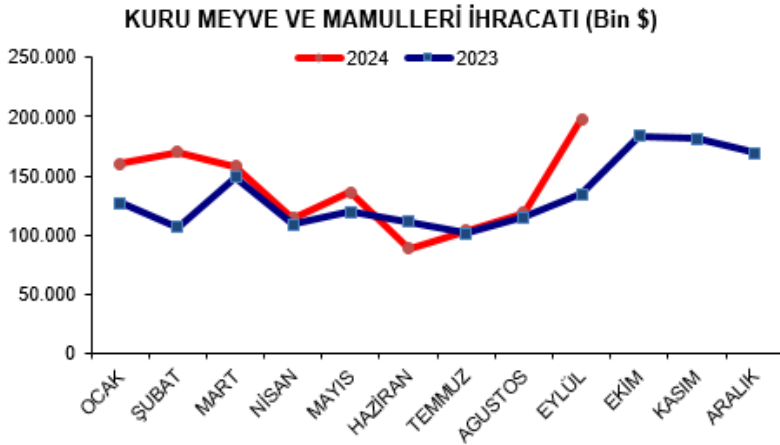
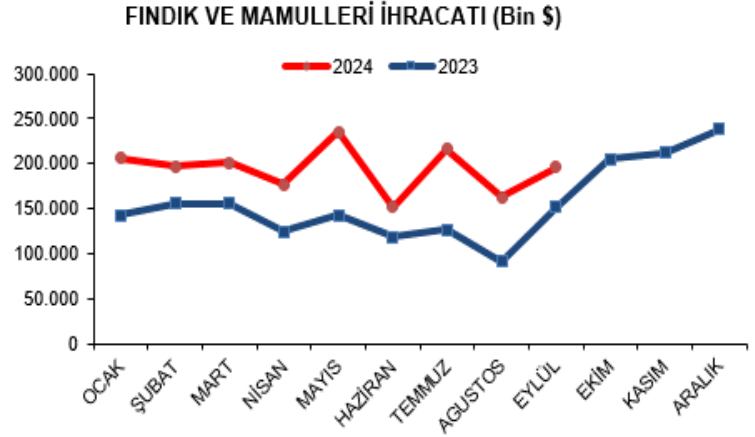
YAŞ MEYVE VE SEBZE İHRACATI (Bin \$)

- Yaş Meyve Sebze sektör ihracatı 2024 Eylül ayında 2023 Eylül ayına kıyasla %10 oranında artış göstererek 268.764.816 dolar olarak gerçekleştirilmiştir.
- Sektör Romanya'da pazar payını %54 oranında artırarak 20.458.426 dolar ihracat gerçekleştirmiştir.
- Sektörün Rusya Federasyonu, Irak, Almanya'ya gerçekleştirdiği ihracatlar da ise ortalama %6 oranında azalış görmektedir.

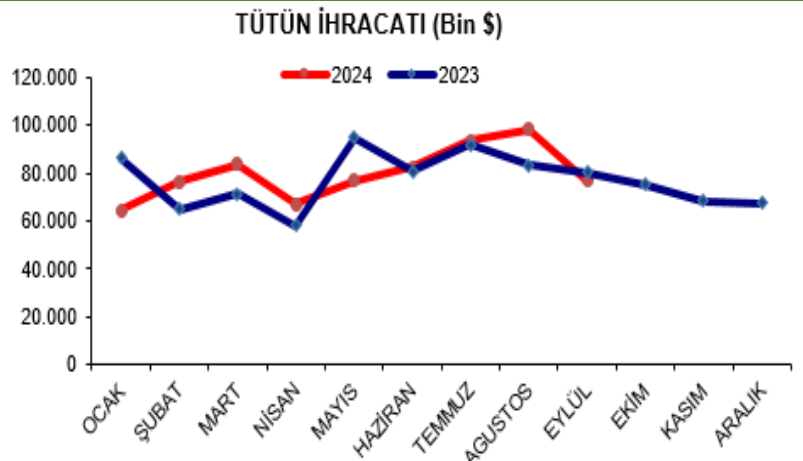
SEKTÖREL İHRACAT ANALİZLERİ

- Fındık ve Mamulleri sektörü 2023 yılı Eylül ayına kıyasla %29 oranında artış göstererek 196.036.744 dolar olarak gerçekleştirilmiştir.
- Sektörün en önemli pazarları arasında yer alan İtalya'ya yapılan ihracat %18 oranında azalarak 21.797.928 dolar olarak gerçekleştirilmiştir.
- Almanya, Avusturya ve İspanya'ya yapılan ihracat tutarlarında ise ortalama %50 artış gözlemlenmektedir.

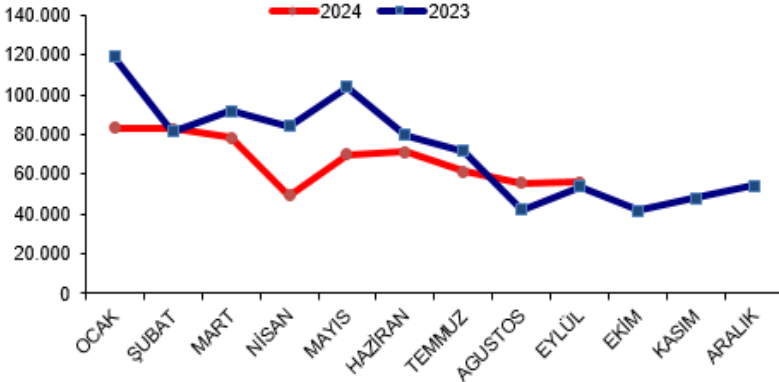
- Kuru Meyve ve Mamulleri 2024 Eylül ayı ihracatı 2023 Eylül ayına kıyasla %47 artış göstererek 198.227.607 dolar olarak gerçekleştirilmiştir.
- İtalya'ya yönelik sektör ihracatı rekor bir yükselişle %115 artarak 22.729.501 dolar olarak gerçekleştirilmiştir.
- Almanya, Birleşik Krallık ve Fransa'ya yapılan ihracatlarda ise artış trendi sürmektedir.

- Tütün ihracatı 2023 Eylül ayına kıyasla 2024 Eylül ayında %4 oranında azalırken toplam ihracat 77.068.636 dolar olmuştur.
- Belçika'ya yapılan ihracat %94 oranında artarak 9.074.587 dolar; Irak'a yapılan ihracat %28 oranında artarak 13.792.690 dolar olarak gerçekleştirilmiştir.
- ABD'ye yapılan ihracat tutarında ise %10 civarında azalış gözlemlenmektedir.

SEKTÖREL İHRACAT ANALİZLERİ

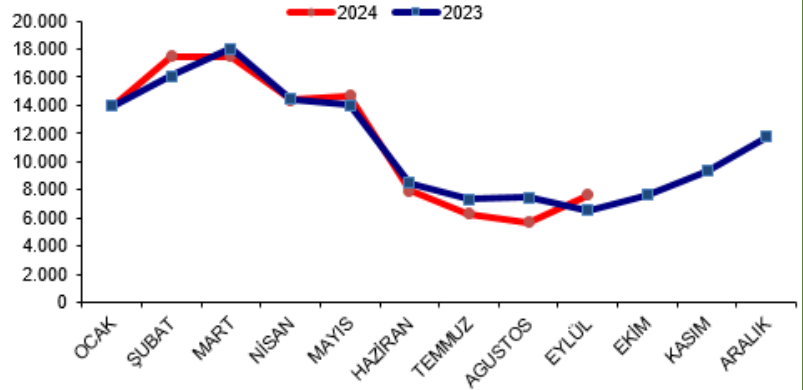
ZEYTİN VE ZEYTİNYAĞI (Bin \$)

- Zeytin ve Zeytinyağı ihracatı 2024 Eylül ayında 2023 Eylül ayına kıyasla %4,2 oranında artış göstererek 56.122.975 dolar olarak gerçekleştirilmiştir.
- ABD'ye yapılan ihracat %360 oranında artış ile rekor tazeleyerek 15.331.878 dolar olarak gerçekleştirilmiştir.
- İspanya'ya yapılan ihracat tutarında ise %56 oranında azalış gözlemlenmektedir.

- Süs Bitkileri ve Mamulleri ihracatı 2024 Eylül ayında 2023 Eylül ayına kıyasla % 16 artarak 7.637.682 dolar olarak gerçekleştirilmiştir.
- Sektörün önde gelen pazarlarından olan Hollanda'ya yapılan ihracat %11 oranında artarak 2.752.987 dolar olarak gerçekleştirilmiştir.
- Birleşik Krallık'a yapılan ihracat ise %15 azalarak 839.128 dolar olarak gerçekleştirilmiştir.

SÜS BİTKİLERİ İHRACATI (Bin \$)

İletişim Adresi

Mevzuat ve Sektörel Politikalar Şubesi

sektorelpolitikalar@tim.org.tr